

Dagens frågor

Upprustning och nedrustning

Den 28 augusti i år kunde Expressen på en helsida publicera en översikt av den sovjetiska upprustningen i Baltikum. Dit har på senare tid bla en hel flygarmé förflyttats, vilket innebär en koncentration av tunga attackplan med allt vad till dem hör. Där finns också två luftland-sättningsdivisioner, med en tredje placerad i Leningradområdet. Det hela ger en bild av en förberedelse, men till vad?

Inget tvivel kan råda om att dessa stridskrafter avses bli använda också mot Sverige. De fortsatta kränkningarna av svenskt vatten kan bara tolkas så att en planering pågår för att fortsätta ett eventuellt luftangrepp med transporter till sjöss. En sådan planering innebär däremot inte att beslut redan har fattats om att Sverige ensamt skall anfallas. Planeringen skall ligga färdig om den behövs. Men samma stridskrafter kan användas mot Västtyskland och kanske framför allt mot Danmark. Att hålla betydande sjöstridskrafter i Östersjön, som Sovjetunionen gör, vore meningslöst, om dessa skulle bli inneslagna där i händelse av ett krig. NATO räknar med att Sovjetunionen kommer att försöka få kontroll över Bälten. Sydsverige blir samtidigt intressant. Det minsta vi har att vänta från sovjetisk sida är krav på att från svensk mark få behärska både Öresund och Kattegatt.

I det läget – men också andra varianter kan tänkas – är ett starkt invasionsförsvar vad Sverige behöver. Att, som sker på högt socialdemokratiskt håll, bara prata om vår neutralitetspolitik och samtidigt fortsätta att nedrusta, är helt igenom oansvarigt.

Lars Werner (vpk) meddelade i TV,

som tycks bestå honom bästa sändningstid så fort han beställer den, att han och hans parti inte vill stödja regeringen ifråga om besparingar inom den offentliga sektorn – utom när det gäller försvaret. Klarare kunde det inte sägas. Nedrustning är vad kommunisterna avser att driva igenom med hjälp av den regering, som måste söka deras stöd. Därmed uppfyller de och deras medlöpare ett tydligt önskemål från Moskva. Därifrån hoppas de väl att så småningom få belöningen för sitt välförhållande.

Svensk säkerhetspolitik inför 90-talet

När försvarskommitténs "rapport" *Svensk säkerhetspolitik inför 90-talet* (SOU 1985: 23) publicerades, utgjorde den en välkommen antiklimax till den sterila och nesliga debatt som regeringschefen förde med delar av oppositionen om den svenska säkerhetspolitiken och dess politiska förankring. Försvarskommittén har lyft sig över invektiven och markerat att enigheten om säkerhetspolitikens grunder, dess mål och inriktning, alltså består. Detta hälsas allmänt som rapportens viktigaste budskap.

Därmed är dock inte sagt att enigheten kommer att bli lika stor i fortsättningen, när frågan inte gäller målen utan medlen och vad medlen får kosta. Förhoppningen måste naturligtvis vara att denna debatt kan föras på ett konstruktivt sätt, utan att förgiftas av anklagelser och glåpord som kan skada den säkerhetspolitiska trovärdigheten. Möjligheten att undvika verbala excesser bör rimligen vara goda, eftersom den politiska almanackan är inställd på val först 1988.

Krigsvetenskapsakademiens inlägg i

säkerhetspolitiska frågor har under senare år med rätta tilldragit sig positiv uppmärksamhet. Den markerar i sitt yttrande över försvarskommitténs rapport att den är medveten om att denna bör ses som ett politiskt dokument, "utformat mot bakgrund av såväl inrikes- som utrikespolitiska hänsyn". Betänkandet är således inte en allsidig och förutsättningslös säkerhetspolitisk analys. Kanske kan man uttrycka saken så att enigheten har sitt pris; detta kan sägas bestå i att de mest brännande problemen av försvarskommittén behandlas på en så hög generaliseringsnivå att risken för motsättningar försvinner. Den som inte behöver söka sig fram till enande formuleringar kan därför finna rika möjligheter att yrka på kompletteringar av rapportens konstateranden. Krigsvetenskapsakademien anger som sin ambitionsnivå för remissyttrandet "att om möjligt bredda underlaget för försvarskommitténs fortsatta arbete".

Ett utmärkande drag för akademiens invändningar och "breddningar" är att dessa är varningar mot underskattning av faror och risker. Försvarskommitténs syn framstår ibland som alltför idyllisk. Det gäller bl.a. förutsättningarna för politisk avspänning mellan blocken. Krigsvetenskapsakademien anser blockmotsättningarnas viktigaste egenskap vara att de "inte kan avvecklas med mindre än att något av de båda systemen förändras i grund". Akademien efterlyser också mera realistiska och sammanhängande föreställningar om varför ett krig skulle bryta ut. Kommittén anses "ha lagt för stor vikt vid olycksfalls- och spridningsteorierna". Konflikten Iran-Irak tas som "ett exempel på hur flexibelt det

nuvarande stormaktssystemet kan hantera stora påfrestningar".

Det största avsnittet i remissyttrandet ägnas åt "hot mot Sverige". Militära hot i fredstid anses för summariskt berörda. Bl.a. efterlyser akademien behandling av kränkningarna i Östersjön och dessas möjliga "maktdemonstrativa" syfte. Detta skulle, antyder akademien, "kunna vara att någon stormakt försöker övertyga Sverige om att en säkerhetspolitik baserad på 'välvillig' neutralitet är den enda realistiska vägen". Analys efterlyses också av industrispionagets omfattning och samhällsplaneringen ur totalförsvarssynvinkel.

Sedan länge har risken för ett isolerat angrepp mot Sverige brukat betecknas som liten eller obefintlig. Akademien anser att rapporten i denna fråga är alltför traditionalistisk. Den pekar på olika situationer som kan leda till isolerade angrepp; ett angrepp på "huvudmotståndaren" kan föregås av begränsade framstötter i strategiskt viktiga områden som kan uppfattas som isolerade. I en katalog över militära demonstrationsåtgärder kan man inte utesluta snabba, isolerade angrepp på en icke alliansskyddad stat. Mot utmönstrandet av "överskattande angrepp" på grund av möjligheterna till militär förvarning konstaterar akademien att militär förvarning sannolikt erhållits vid samtliga historiska exempel på lyckade överskattande angrepp.

Ibland verkar det dock som om akademien vore överdrivet misstänksam. I varje fall gäller detta då den befarar att kommittén kan dölja benägenhet till eftergiftspolitik bakom målformuleringen: "att minska risken för att Sverige dras in i krig och konflikter är ett livsviktigt in-

tresse". Men i stort sett är akademien ganska nöjd. Rapporten betecknas som "en lättillgänglig och överskådlig sammanfattning av Sveriges säkerhetspolitiska situation, olika tänkbara hot mot landet och inriktningen av vår säkerhets- och försvarspolitik". Den har också pedagogiska förtjänster och sägs kunna "ge lärare ett värdefullt underlag vid utbildning i skolan i fråga om krig och fred". Men allra bäst "kompletterad med en sammanfattning av remissyttrandena".

JämO och biskopen

Jämlikhetsombudsmannen är en av de många kontrollanter, som vakar över oss medborgare och våra förehavanden. Hon — hon, ty mannen är en kvinna — sätter inte heller sitt ljus under skäppan, för att tala med den gamla bibelöversättningen vilket är särskilt lämpligt just nu. Hon låter nämligen genom tidningarna meddela, att hon tröttnat på Göteborgsbiskopen, som är litet gammaldags, och att hon kanske skall ställa hela domkapitlet inför Jämlikhetsdomstolen. En sådan finns alltså redo att ingripa till JämO:s stöd.

Biskopen i Göteborg är så föråldrad till sinnes att han fortfarande inte viger kvinnor till präster. Han är därvid i sin fulla rätt, ty ingen lag tvingar honom.

Han bedömer själv vilka som är i olika avseenden kompetenta till prästämbetet och han stöder sig på teologiska grunder. Han accepterar emellertid, ty lagen är sådan, att på annat håll prästvigda kvinnor söker och får tjänster inom stiftet. Förmodligen gör han det inte med glädje, eftersom de enligt hans sätt att läsa bibeln inte är kompetenta.

Om JämO har några teologiska åsikter är inte bekant, men bibeln öppnar annars rika fält för hennes ingripanden. I alla kyrkor som tillhör Svenska kyrkan, alltså inte bara i Göteborg, lästes på 20. söndagen efter Trefaldighet att varje man "skall älska sin hustru som sig själv, och hustrun skall visa respekt för sin man". Kan man tänka sig: i den gamla översättningen stod rent av att en hustru skall visa vördnad för sin man, inte bara respekt. Där stod också, vilket försiktigtvis är uteslutet i den nya evangelieboken, "I hustrur, underordnen eder edra män ... ty en man är sin hustrus huvud."

Vad gör egentligen JämO? Är det inte hennes skyldighet att stämma inför domstol om inte bibelöversättarna, som borde ha kunnat släta ut allt som är stötande i texterna, så åtminstone de präster, som den 20 oktober i år predikat över dem? Hon bör verkligen tänka på sitt ämbetes anseende och på att hävda sin egen ofelbarhet.